

به نام خالق هستی

درسنامه درس اول: کسب و کار و کارآفرینی

تهیه و تنظیم: مهین قریشوندی ، شهرستان ایذه ، استان خوزستان

- ۱) هدف کارآفرینان از تاسیس شرکت ها چیست؟ و چگونه از کسب و کار خود مراقبت می کنند؟
۱- تولید کالا و خدمات ۲- رفع نیاز و خواسته های مردم ۳- کسب سود.
کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کنند.
۲) چرا مراقبت از کسب و کارها چندان کار آسانی نیست؟

زیرا بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند به طوری که تنها نیمی از آنها میتوانند از ۶ سالگی عبور کنند و به کارشان ادامه بدهند با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می دارد.

۳) چگونه یک کارآفرین می تواند از سطوح ابتدایی کارش به درجات بالای کاری برسد؟ با ذکر مثال

یک کارآفرین باید با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیتهای خود و اتفاقات اطراف به درجات بالای کاری برسد
مثال میرمصطفی عالی نسب

۴) منظور از کارآفرینی چیست؟

فرایند خلق چیزی نو، از طریق برنامه ریزی و عقلانیت و با صرف وقت و تلاش بسیار و پذیرش خطرات احتمالی ، برای کسب منافع مادی و معنوی ، رضایت شخصی و استقلال مالی می باشد.

۵) کارآفرین به چه کسی گفته می شود؟

کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطر پذیری، محصولات جدید تولید و عرضه می کند یا راههای جدیدی برای تولید کشف می کند.

۶) کسی که می خواهد کار آفرین باشد باید چه ویژگی هایی داشته باشد ؟

۱- مهارت ابتکار عمل: یعنی بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم کار یا خدمتی را تولید کند به همین دلیل کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد ۲- آگاهی و دانش زیاد: زیرا برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار باید دانش کافی داشته باشد ۳- توانایی مالی: برای راه اندازی یک کسب و کار باید توانایی مالی را داشته باشد و بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر عدم موفقیت روبرو می شود.

۷) ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق را بنویسید.

۱- تیزبین: فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند می بیند . ۲- نوآور: یعنی ایده ها را به محصولات جدید فرآیندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند. ۳- ریسک پذیر: پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند. ۴- خوش بین: کارآفرینان واقع بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند. ۵- پرانگیزه: نظم ، انضباط، پایداری ، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند ۶- یادگیرنده: از کارشناسان، مشتریان و همکاران می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند. ۷- سازمان دهنده: منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

۸- کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست به چه مواردی باید توجه کند؟ درآمد و هزینه

۹- نمونه هایی از هزینه هایی که یک کارآفرین برای تولید کالا و خدمات هزینه می کند را بنویسید.

- ۱- اجاره یا خرید محلی به عنوان کارگاه مغازه یا دفتر کار ۲ - تهیه ماشین آلات و سایر ابزارها و سرمایه های فیزیکی ۳- خرید مواد اولیه ۴- استخدام تعدادی کارگر و کارمند
- ۱۰- منظور از هزینه های تولید چیست با ذکر مثال توضیح دهید؟

پولی را که کارآفرین برای تولید صرف می کند هزینه تولید می گویند. برای مثال اگر تولید کننده گندم باشید تا قبل از رسیدن به عایدی و خرمن هزینه هایی متقبل می شوید این هزینه ها در واقع همان پول هایی است که برای خرید یا اجاره عوامل تولید به صاحبان آن ها می پردازید مثلاً زمین را در اختیار میگیرید تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازید در مقابل به صاحب زمین که ممکن است شخص یا سازمان یا دولت باشد اجاره می پردازید یا نیروی انسانی را که به کار می گیرید در مقابل به کارگران و کارمندان خود مزد یا حقوق می پردازید همچنین از سرمایه فیزیکی تراکتور یا گاوآهن و گاو برای فعالیت تولیدی خود استفاده می کنید و قیمت یا اجاره ابزار تولید را نیز به صاحبان آن می پردازید در پایان تولید همه محصول و سود و زیان هر چه باشد به شما که صاحب یا (صاحبان) کار هستید می رسد.

۱۱- عوامل تولید را بنویسید و هر کدام سهم خودش را از تولید چگونه دریافت می کند؟

- ۱- منابع طبیعی یا زمین ← سهمش را بصورت اجاره دریافت می کند.
- ۲- نیروی انسانی ← سهمش را بصورت مزد یا حقوق دریافت می کند.
- ۳- سرمایه ← سرمایه فیزیکی ← قیمت یا اجاره به ابزار تولید پرداخت می شود
سرمایه مالی ← بصورت غیر مستقیم در تولید به کار می رود

(۱۲) درآمد چیست؟ چگونه محاسبه می شود؟

تولیدکننده با فروش محصولات خود درآمد کسب می کند و از حاصل ضرب قیمت کالا و کل محصول فروش رفته بدست می آید.

کل محصول فروش رفته × قیمت = درآمد

مثال برای درآمد:

یک تولید کننده کفش، در ماه گذشته ۵۰۰۰ جفت کفش تولید کرده است که هر جفت از آن ها را به قیمت ۶۰۰،۰۰۰ تومان فروخته است.

الف) درآمد وی در ماه گذشته چه قدر بوده است؟

ب) با فرض اینکه این تولید کننده تولیدش ثابت باشد، درآمد سالانه وی را محاسبه کنید.

جواب: الف) $5000 \times 600,000 = 3,000,000,000$ = درآمد ماه گذشته

ب) $3,000,000,000 \times 12 = 36,000,000,000$ = درآمد سالانه

۱۳) منظور از سود و زیان در تولید چیست؟ و چگونه محاسبه می شود؟

اگر درآمد تولیدکننده از هزینه هاش بیشتر باشد، می گوئیم تولید کننده از فعالیت خود سود برده است. میزان سود برابر است با تفاوت درآمد و هزینه و اگر درآمد تولیدکننده از هزینه هاش کمتر باشد، می گوئیم تولیدکننده از فعالیت خود ضرر و زیان دیده است.

هزینه ها - درآمد = سود (یا زیان)

۱۴) چگونه تولید کننده می تواند وضعیت زیان دوری کند؟

- ۱- کاهش هزینه ها بدون کاهش تولید: ۱- با صرفه جویی و افزایش بهره وری، مثل پرهیز از استخدام نیروی کار غیر لازم ۲- صرفه جویی در مواد اولیه و انرژی
- ۳- جلوگیری از ریخت و پاش ها ۲- افزایش درآمد، برای محصولات خود، بازار خوبی فراهم کند و کالاهایش را با قیمت مناسب بفروشد.

مثال برای سودزبان:

❖ باتوجه به اطلاعات مندرج در جدول زیر بگویید:

الف) این تولید کننده در یک سال سود برده یا زیان کرده است؟
ب) میزان سود یا زیان اوچه میزان بوده است؟

اجاره ماهیانه کارخانه	۲ میلیون تومان
دستمزد ماهیانه هر کارگر (۱۰ کارگر در این کارخانه کار می کنند)	۹۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه خرید و تهیه مواد اولیه در یک ماه	$\frac{1}{3}$ دستمزد کارگران
تعداد محصولات تولید شده در یک ماه	۲۰,۰۰۰
قیمت هر واحد کالا	۱۵,۰۰۰ تومان

جواب: ۱- ابتدا درآمد را محاسبه می کنیم

$$\text{درآمد} = ۲۰,۰۰۰ \times ۱۵,۰۰۰ = ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow \text{قیمت} \times \text{کل محصول} = \text{درآمد}$$

۲- در مرحله بعد هزینه ها را جداگانه حساب می کنیم و سپس آنها را باهم جمع می کنیم
نکته: چون گفته سود یا زیان یک سال را محاسبه کنید پس هزینه هایی که ماهیانه است باید ضرب در ۱۲ ماه سال شوند.

$$\text{اجاره سالیانه} = ۲,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۲۴,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تعداد کارگران} \times \text{دستمزد یک کارگر} = \text{دستمزد ماهیانه کارگران} \Rightarrow ۹۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۹,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{دستمزد سالیانه کارگران} = ۹,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱۰۸,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{دستمزد کارگران} \times \frac{1}{3} = \text{هزینه خرید مواد اولیه در یک ماه} \Rightarrow \frac{1}{3} \times ۹,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{هزینه خرید مواد اولیه سالیانه} = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۳۶,۰۰۰,۰۰۰$$

هزینه خرید مواد اولیه + دستمزد کارگران + اجاره کارخانه = مجموع هزینه ها

$$\text{مجموع هزینه ها} = ۲۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۶۸,۰۰۰,۰۰۰$$

۳- محاسبه سود یا زیان

$$\text{سود یا زیان} = ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۶۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۳۲,۰۰۰,۰۰۰$$

چون درآمد از هزینه بیشتر بود پس سود داشته

❖ تست کنکور ۹۹:

با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با ۱۵ نفر کارمند و تولید سالیانه ۲,۲۰۰ دستگاه هر یک به ارزش ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال کدام است؟

۱	اجاره بهای ماهیانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهیانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاک سالیانه ماشین های تولیدی	معادل ۳۰٪ حقوق سالیانه کارمندان

(۱) ۲،۱۱۲،۱۵۰،۰۰۰ زیان

(۲) ۲،۱۲۱،۱۵۰،۰۰۰ سود

(۳) ۲،۲۱۱،۱۰۰،۰۰۰ زیان

(۴) ۲،۱۱۲،۱۰۰،۰۰۰ سود

درآمد سالانه بنگاه $= 2,200 \times 1,200,000 = 2,640,000,000$

اجاره سالانه بنگاه $= 12,000,000 \times 12 = 144,000,000$

حقوق سالانه همه کارکنان $= 850 \times 15 \times 12 = 153,000,000$

هزینه استهلاک سالانه ماشین های تولیدی $= 153,000,000 \times \frac{30}{100}$

هزینه های مستقیم سالانه بنگاه $= 144,000,000 + 153,000,000 + 185,000,000 + 45,900,000 = 527,900,000$

سود سالانه بنگاه $= 2,640,000,000 - 527,900,000 = 2,112,100,000$

(۱۵) ویژگی های کسب و کارهای حرام را بنویسید.

استفاده از رانت ها و موقعیت هایی که با فریب و ظاهر سازی به دست می آورند و سوء استفاده می کنند. معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن اند و خرید و فروش برخی از کالاها، در انحصار آنهاست. اگر کسی بخواهد با آنها وارد رقابت اقتصادی شود، با انواع شگردها او را از پای در می آورند و سود خودشان را حفظ می کنند. مثلاً با احتکار کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آنها، سودهای سرشار می برند یا برای سود بیشتر، کتاب ها یا فیلم های مبتذل و غیر اخلاقی را تولید و منتشر می کنند یا کالایی را برخلاف آنچه هست، به مشتری نشان می دهند تا مشتری را فریب دهند. اهل رشوه دادن و رشوه گرفتن اند و با رباخواری امورشان را می گذرانند. این افراد نه تنها با فعالیت های غیرقانونی و غیرشرعی به همنوعانشان ظلم می کنند، بلکه برکت را نیز از زندگی خودشان دور می کنند و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می دهند.

فعالیت ها:

فعالیت فردی در کلاس صفحه ۹

❖ آیا به نظر شما هدف وسیله را توجیه می کند؟ چه نسبتی بین این پرسش و متن بالا وجود دارد؟

پاسخ: هدف وسیله را توجیه نمی کند و دستیابی به هر هدفی هر چند مشروع و معقول باشد نباید جز با ابزار و وسایل مشروع و معقول صورت پذیرد و ارزشمندی هدف هیچگاه نمی تواند ابزار دستیابی به آن هدف را توجیه کند ولی در متن ذکر شده افرادی برای کسب سود زیاد از هر ابزار و وسیله ای استفاده می کنند و همچنین در دین اسلام به هیچ مسلمانی اجازه داده نشده برای دستیابی به اهدافش هر چند مقدس و مشروع باشد از ابزار نامشروع بهره گیرد. بدیهی است این نوع برخوردها مفسد اخلاقی و سیاسی را در پی دارد؛ در واقع از دیدگاه این نظام هدف وسیله را توجیه می کند چنین جامعه ای، زندگی مشکل و توان فرسا می شود و ارزشهای انسانی سرکوب می شود در نظام اقتصادی اسلام، آنچه بیش از هر چیز اهمیت دارد حلال بودن کسب و کار است؛ یعنی به دست آورد مال از راهی که ممنوعیت شرعی ندارد.

۱- مشخص کنید از موارد زیر، کدام مورد کارآفرینی است؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید و از آن دفاع کنید.

- کار در مغازه ساندویچ فروشی شخصی
 - تدریس در مدرسه دولتی
 - عضو نیروی فعال در ارتش شدن
 - راه اندازی خدمات باغبانی در منزل
- پاسخ: سه مورد اول کارآفرینی نمی باشد چون کسب کار جدیدی راه اندازی نشده است و فرد در ازاء کارش حقوق و یا دستمزد می گیرد و در کارش ریسک وجود ندارد

مورد چهارم کارآفرینی است چون راه اندازی یک کسب و کار جدید است و نتیجه این کار و موفقیت یا عدم موفقیت آن مشخص نیست و دارای ریسک است .

۲ فرض کنید دوست شما علاقه مند به راه اندازی کارگاه ساخت اسباب بازی برای کودکان است. با توجه به ویژگی های او و ویژگی های کارآفرین موفق، در مورد اینکه این ویژگی ها چگونه به او در حل مشکلاتش کمک خواهد کرد، توضیح دهید.

- خطر پذیری: چون درکسب و کار جدید عدم اطمینان و آگاهی نسبت به نتیجه عمل وجود دارد این ویژگی به او جرأت راه اندازی کسب و کار جدید را میدهد سعی می کند ریسک های را که مجبور به قبول آن است به حداقل ممکن کاهش دهد .
- خوش بینی: باعث می شود مطمئن و دلگرم به فعالیت اقتصادی خود باشد و با اعتماد به نفس و واقع بینی اقدام به راه اندازی کسب و کار خود کند و ایده های خود را امیدوارانه به کسب و کار های سودآور تبدیل کند .
- پرانگیزی: باعث می شود که نظم ، انضباط ، پایداری ، اشتیاق و توانایی انجام کار را داشته باشد و کار و تلاش زیادی برای زنده نگه داشتن کسب و کار خود انجام دهد
- سازماندهی: منابعش را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ کند و هزینه ها و درآمدهایش را به طور صحیحی انتخاب کند چون در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبرو شود .

۳ امیرعلی و ستایش بعد از اتفاق آن شب دست به کار شدند و تصمیم گرفتند که به هر قیمتی به پدر و مادرشان نشان بدهند که آنها دیگر بچه نیستند و شاید در برخی موارد بهتر از بزرگ تر ها تصمیم می گیرند. برای همین با تلاش فراوان اطلاعات زیر را از کارگاه تولیدی پدرشان (قای محمدی) به دست آوردند:

خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان

پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۸۰۰ میلیون تومان

دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموعاً ۲۰ کارگر)

درآمد سالانه: ۲/۵ میلیارد تومان

لطفا حساب کنید که کارگاه تولیدی آقای محمدی در طول یک سال سودده است یا زیان ده؟

پاسخ:

دستمزد سالیانه کارگران + هزینه سالیانه آب و برق و گاز و مالیات + خرید مواد اولیه سالیانه = مجموع هزینه های سالیانه

$$2480 = (100 \times 12) + 800 + 800(2 \times 12 \times 20)$$

مجموع هزینه های سالیانه - درآمد سالیانه = سود

$$20 = 2500 - 2480 = \text{سود به ملیون تومان}$$

به دلیل راحت تر شدن محاسبه از شش صفر فاکتور گرفته شده

نکته: چون عملکرد سالیانه بنگاه را خواسته پس هر کدام از موارد ماهیانه بود ضرب در ۱۲ می کنیم تا به سالیانه تبدیل شوند.

تحلیل کنید صفحه ۱۱:

۱- کسب و کار و انگیزه راه اندازی آن چیست؟

شامل فعالیت های است که تولید و یا خرید کالاها و خدمات با هدف فروش آنها را به منظور کسب سود در بر می گیرد ، مهمترین و قدرتمندترین محرک راه اندازی آن انگیزه سود می باشد .

۲- کارآفرین موفق چه ویژگی هایی دارد؟

تیزبین: فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران متوجه نمی شوند را می بیند.

نوآور: ایده ا را به محصولات جدید ، فراوردهای کسب و کار جدید تبدیل می کند.

ریسک پذیر: پس انداز و خوش نامیشان را با شجاعت و تدبیر به میدان می اورند تا فعالیت های اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.

خوش بین: کارآفرینان واقع بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موقعیت اقتصادی هستند.

پرانگیزه: نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مساله را دارند.

یادگیرنده: از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.

سازمان دهنده: منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

سود و زیان کارآفرینی و کسب و کار تولیدی چیست؟

سود یا زیان برابر تفاوت درآمد و هزینه است . اگر میزان درآمد بیشتر از هزینه باشد ، تولید کننده از فعالیت خود سود برده است و اگر درآمدهای به دست آمده از هزینه های تولید کمتر باشد ، تولید کننده دچار زیان و ضرر می شود .

$$\text{هزینه ها} - \text{درآمد} = (\text{سود یا زیان})$$

موفق باشید